

Opschrift

Vergadering van 19 mei 2020

Nummer: 2020_MV_00170

Onderwerp:

Mondelinge vraag van raadslid Sven Taeldeman: duurzame warmtenetten

Raadslid(-leden):

Sven Taeldeman - sp.a

Bevoegd: Tine Heyse

Omschrijving van de vraag

Toelichting:

Situering

Om de klimaatdoelstellingen van hernieuwbare energie te halen, ook in de huishoudelijke energievraag, bieden warmtenetten heel wat opportuniteiten.

Vraag:

- In de stad Antwerpen werd daarvoor een ‘warmtezonerskaart’ opgemaakt, en werden 9 pilootzones aangeduid waar veel potentieel (zowel aan vraag als aan aanbodzijde) zit. Bereid de stad ook een plan voor om dit net structureel beter en duurzamer te gaan benutten, en uit te breiden? Graag een woordje uitleg van de aanpak.
- Hoeveel extra extra GWh (rest)warmte kan er nog worden benut? (ook % tav vandaag, doelstelling)
- Er zijn op Gents grondgebied al decennia mooie voorbeelden van restwarmterecuperatie (IVago, Arcelor Mittal, Luminuscentrale Handelsdok, etc). Welke initiatieven voorziet de stad om hierop verder te (laten) bouwen, dit uit te breiden? Hoe kan de stad faciliteren.
- Op dit moment wordt in de haven een biomassacentrale gebouwd. De restwarmte zou hierbij niet meteen kunnen gerecupereerd worden. Kan dit kort geduid worden, en kan er alsnog voor restwarmterecuperatie gezorgd worden? Wordt er bv. ook gedacht aan het wegwerken van een ‘missing link’ van ‘warmteverbinding’ tussen Haven en stad, waarop dit soort nieuwe projecten kunnen aantakken?

Antwoord

20 mei 2020

Om Gent tegen 2050 klimaatneutraal te maken, moeten we af van fossiele brandstoffen voor verwarming en sanitair warm water. Dat is een grote, zeg maar, enorme, uitdaging. In het voorstel voor het Beleidsplan Klimaat dat eind juni op de Commissie wordt besproken, neemt de warmtestrategie een prominente plaats in. Het is een van de speerpunten van ons klimaatbeleid. In het antwoord op deze vraag zal ik de klimaatstrategie beknopt beantwoorden. De voorbereiding voor het antwoord op de verschillende vragen, besloeg niet minder dan 11 pagina's.

Voor Gent weten we dat de verwarming van de toekomst een combinatie van warmtenetten en elektrische warmtepompen zal zijn.

Vraag 1. In de stad Antwerpen werd daarvoor een 'warmtezoneringkaart' opgemaakt, en werden 9 pilotzones aangeduid waar veel potentieel (zowel aan vraag als aan aanbodzijde) zit. Bereidt de stad ook een plan voor om dit net structureel beter en duurzamer te gaan benutten, en uit te breiden? Graag een woordje uitleg van de aanpak.

Warmtenetten hebben een belangrijke rol te spelen in de overgang naar hernieuwbare verwarming. Zoveel is zeker.

Bij het opstellen van een strategie voor warmtenetten, zijn enkele principes zijn richtinggevend:

1. Warmtenetten zijn vooral interessant om **restwarmte van industriële processen** te hergebruiken. De aanwezigheid van bronnen van restwarmte is dus sturend voor een warmtenet.
2. Een grootschalig warmtenet wordt opgebouwd aan de hand van **grote verbruikers**. Zij vormen de knooppunten in het netwerk en bepalen de economische haalbaarheid ervan. Grootverbruikers zijn vaak grote gebouwen of industriële bedrijven, waar de aansluiting aan een economisch rendabele kostprijs kan gebeuren. **Nieuwbouwprojecten zoals verkavelingen en appartementen** zijn interessant voor warmtenetten. Daar kan de infrastructuur van in de conceptfase worden voorzien. Er kunnen ook kleinschalige warmtenetten worden aangelegd. Bij oudere, individuele woningen is de investering, gezien de lage gasprijs, vaak relatief hoog.
3. **Externe factoren**, zoals de gasprijs, zijn bepalend voor de economische haalbaarheid van warmtenetten.

Bij het uitwerken van een strategie voor warmtenetten is het van belang deze principes steeds in het achterhoofd te houden.

Welke strategie volgen we om tot een Gents warmteplan te komen?

De Gentse warmtestrategie bestaat uit verschillende deelaspecten: een **warmtezoneringkaart**, **onderzoeksprojecten** en een **makelaarsfunctie**.

1. De warmtezoneringkaart

Ook in Gent is er een warmtezoneringkaart opgesteld. Daarmee is gestart in 2015 en in 2019 is die oefening in een eerste versie afgewerkt. Op de kaart, met als tijdshorizon 2050, is een eerste opdeling gemaakt van de verschillende stadsdelen naar gelang de meest waarschijnlijke hernieuwbare bronnen voor warmte. Bij het opmaken van de kaart is vertrokken vanuit de mogelijke uitbreiding van de warmtenetten, om dan de mogelijkheden voor groen gas (voornamelijk in de haven) en elektrische warmtepompen, liefst gekoppeld met pv-panelen in te kleuren. Het is een werk in uitvoering en wordt bijgeschaafd op basis van nieuwe bevindingen.

We hebben ervoor gekozen om de Gentse warmtezoneringkaart, die gericht is op grootverbruikers, te gebruiken bij interne besluitvorming, het identificeren van pilootprojecten en bij overleg met planologen, ontwikkelaars en de distributienetbeheerder. Voor communicatie met het grote publiek zijn er nog te veel onzekerheden, bijvoorbeeld over de mogelijkheid om individuele bestaande woningen aan te sluiten op het warmtenet.

Op basis van deze kaart zijn een aantal projecten uitgekozen of bevestigd om verder te onderzoeken en uit te werken: de uitbreiding en de verduurzaming van het warmtenet van Luminus, de uitbreiding van het warmtenet van IVAGO, warmte-uitwisseling tussen bedrijven in de haven... Daarbij wordt steeds uitgegaan van grote verbruikers in de omgeving van bedrijven met een groot aanbod aan restwarmte.

Verder wordt de Gentse warmtekaart gebruikt als ondersteuning voor beleidsvorming en acties. Bij grote nieuwbouwprojecten zoals bij Tondelier wordt in overleg bekeken of de aansluiting aan een warmtenet mogelijk is. En via de Energiecentrale zetten we in op bewustmaking voor warmtepompen gekoppeld met pv-panelen, gezien het grote aandeel woningen dat een elektrische oplossing zal krijgen.

2. Onderzoeksprojecten: groot- en kleinschalig

Daarnaast lopen een aantal **onderzoeksprojecten** waarmee we mogelijke realisaties in kaart brengen.

In het project **Muide-Meulestede + Mariakerke** wordt onderzocht hoe we die wijken, gebouw per gebouw kunnen afkoppelen van gas.

Een ander onderzoeksproject dat momenteel lopende is, is de **uitbreiding van het warmtenet** dat gevoed wordt door de afvalverbrandingsoven van **IVAGO**. Ook dat zal gedetailleerde kaarten opleveren met een overzicht van potentiële afnemers, zoals bedrijven, grote wooncomplexen en kantoren in het zuiden van Gent.

Ook hebben we mee gezorgd voor financiering van de CUST-studie (Clean Underground Sustainable Transport) in het grensoverschrijdende havengebied van North Sea Port. Daar wordt onderzoek verricht naar de mogelijke aanleg van een grootschalige pijpleidinginfrastructuur, ook voor warmte. Bijkomend daaraan loopt nu een onderzoek over de aanleg van een zogeheten **backbone van Zeeland tot aan het Luminus-netwerk** in Gent. Ik kom daarop terug bij uw vraag over de BEE-centrale.

Niet enkel grote netten verdienen aandacht, zeker ook de **kleinere**, los of deze later al dan niet kunnen aantakken op een groter net. In het verleden zijn ook daar studies ter ondersteuning uitgevoerd, zoals het cohousing-project Bijgaardehof, aan de Dampoort.

3. Makelaarsfunctie

Voor de concrete aanleg en uitbreiding van warmtenetten neemt de stad vooral een rol op als **energiemakelaar**. We brengen de aanbieders van restwarmte in contact met potentiële klanten. Die rol nemen we onder andere op bij IVAGO, Luminus en North Sea Port, en als partner in het Europese project DOEN.

Er is ook een belangrijke rol weggelegd voor de **energiecoaching** die we aanbieden aan bedrijven. Tijdens de begeleiding van de bedrijven om hun gebouwen en processen te optimaliseren, komen ook bronnen en afnemers in beeld. Onder meer de verbinding tussen Christeyns en het project Nieuwe Dokken is daaruit voortgekomen.

2. Hoeveel extra extra GWh (rest)warmte kan er nog worden benut? (ook % tav vandaag, doelstelling)

Er is op dit ogenblik geen precies overzicht van de extra GWh restwarmte van privébedrijven dat in Gent nog kan worden benut. Reden daarvoor is dat er geen centraal warmteregister bestaat, en niet alle bedrijven geven die data zomaar vrij. Als stad zijn we wel betrokken bij de opmaak van een nieuwe Vlaamse warmteatlas, een opdracht uitgeschreven door het Vlaams Energie Agentschap (VEA). Dit project is nog aan de gang. Het zal toelaten om het warmtepotentieel beter in te schatten en de bestaande warmtezoneringskaart verder te verfijnen.

In het stedelijk weefsel leveren de bestaande netten ongeveer 122 GWh per jaar warmte. In de nabije toekomst komt er nog extra capaciteit bij. IVAGO heeft beslist om de rookgaswassing aan te passen. Dankzij die investering komt er minstens 60 GWh/jaar bijkomende restwarmte vrij.

3. Er zijn op Gents grondgebied al decennia mooie voorbeelden van restwarmterecuperatie (IVAGO, ArcelorMittal, Luminus-centrale, Handelsdok, etc). Welke initiatieven voorziet de stad om hierop verder te (laten) bouwen, dit uit te breiden? Hoe kan de stad faciliteren.

Zie het onderdeel 'makelaarsfunctie' in vraag 1.

4. Op dit moment wordt in de haven een biomassacentrale gebouwd. De restwarmte zou hierbij niet meteen kunnen gerecupereerd worden. Kan dit kort geduid worden, en

kan er alsnog voor restwarmterecuperatie gezorgd worden? Wordt er bv. ook gedacht aan het wegwerken van een 'missing link' van 'warmteverbinding' tussen Haven en stad, waarop dit soort nieuwe projecten kunnen aantakken

Uit informatie van BEE van dit voorjaar bleek dat ze zouden leveren aan het naburig bedrijf Gadot (het vroegere VLS). De leiding van 1,2 km zou samen met de centrale worden gebouwd. De levering van de restwarmte zou gelijktijdig opstarten met de opening van de biomassacentrale. De aanleg van het warmtenet maakt ook integraal deel uit van de omgevingsvergunning.

Ook gaf BEE aan te spreken met nog andere naburige bedrijven om ook hen aan te sluiten. De nieuwe biomassacentrale heeft een potentieel van 60MW thermisch aan een temperatuur van 110°C.

Zoals in vraag drie vermeld, loopt er nu een onderzoek, op vraag van de Provincie Zeeland, door het studie bureau Quo Mare naar de haalbaarheid van een warmtenet (een backbone) van Zeeland tot aan het netwerk van Luminus.
